

'Na twee weken zagen we eindelijk land. Het was een woest en onherbergzaam landschap, maar we waren blij dat we eindelijk vaste grond onder de voeten zouden krijgen. Vol goede moed stapten we uit de boten en gingen op zoek naar vers voedsel. We keken op tegen steile rotsen, die zo glad waren dat we moesten oppassen om niet uit te glijden. Wat was het hier koud!'

32 kinderen luisteren gespannen naar het verhaal van Gerrit de Veer, stuurman op het schip van Willem Barentsz. Pabostudenten Margreet de Olde en Nellie Baan ontwikkelden in het kader van hun afstuderen een exemplaar over de roemruchte reis van Barentsz en zijn mannen en de overwintering op Nova Zembla. Ze voerden het uit in groep 5 van de Eben-Haezerschool te Elspeet en groep 4 van de Groen van Prinstererschool te Oud-Alblas. In dit artikel leest u een korte impressie.

Een enerverend gevecht

'Op de derde dag besloten we een eindje met onze sloepen te varen. We waren nog maar net onderweg, toen een van de matrozen een wilde kreet slaakte. Naast onze sloep zwom een ijsbeer! Gelukkig hadden we verschillende wapens bij ons. Met musketten, bijlen en hellebaarden probeerden we de beer te doden. Maar de ijsbeer gaf niet zomaar op. En doordat hij half onder het water zwom, misten de wapens vaak hun doel. Na twee uur raakte de ijsbeer eindelijk uitgeput. Dit was onze eerste ontmoeting met een ijsbeer. We gaven het eiland de naam 'Bereneiland'. 'Wat zou jij doen als er zo'n grote ijsbeer vlakbij was?', vraag ik aan de kinderen

na het lezen van deze passage. Marieke: 'Ik zou hetzelfde doen als de mannen.'

Willem zegt: 'Je kunt beter met een pistool gaan schieten, want dan raak je hem eerder en is hij sneller dood.' Timco heeft hier andere gedachten over: 'Ik vind een bijl juist een goed wapen om een ijsbeer mee te

doden!' Gerwin heeft nog een ander idee. Hij vertelt over een pistool waaraan bepaalde haken zitten, waarmee je kunt schieten.

Maar waarom zijn deze mannen zover van huis? Dat is een lastige vraag. Gerwin denkt dat de reden is dat ze graag een ijsbeer willen doden. David meent dat ze land willen ontdekken, maar ook handel willen drijven.

In de werkkamer van ds. Plancius

Na de spannende ouverture keren we even terug naar het begin van de reis. Op een plaat zien we twee mannen bij een tafel met een wereldbol en kaarten. Het zijn Jacob van Heemskerck en Willem Barentsz in de werkkamer van de geleerde ds. Plancius, die ook landkaarten maakten. 'Waar zijn ze mee bezig?', vraag ik. 'Willem Barentsz is aan het schrijven', merkt Herman op. 'Wat zou hij opschrijven?', vraag ik door. 'Alle spullen die ze mee moeten nemen', denkt

Mee op reis!

Het lokaal begint te lijken op de werkkamer van ds. Plancius als ik op ernstige toon heb gezegd: 'Na twee mislukte reizen móet deze nieuwe reis slagen! En jullie moeten meehelpen om de zeeweg naar China te vinden!' Al snel zitten de kinderen op de grond, verspreid door het hele lokaal, gebogen over een wereldkaart. 'Wat een rare kaart! Hier staan allemaal beesten!', roept Kees uit. Met een potlood worden lijnen getrokken. Waar ligt Nederland ook

Esther. En Kees zegt: 'De weg waarlangs ze gaan varen, want er zijn ook allemaal landkaarten en er staat een wereldbol.' 'Waarom zouden ze van tevoren de route bedenken?', ga ik verder. 'Omdat ze niet willen verdwalen', zegt Marieke. Ineens veert Gert-Jan op: 'Er hangt ook nog een vacht van een ijsbeer! Die hebben ze op een eerdere reis geschoten!'

alweer? Dat valt niet mee, zoeken op zo'n oude kaart!

Weer terug in de kring blijken er verschillende routes te zijn. Herman heeft ervoor gekozen om vanuit Nederland om Engeland heen te gaan en vervolgens onderlangs, om Afrika, te varen en dan richting China te gaan. Wilfred wil bovenlangs, helemaal om Rusland heen

en dan richting China. Nu komt ook de route van Willem Barentsz aan de orde: om Rusland heen, via de noordpool. Waarom zou hij voor deze route gekozen hebben? 'Omdat het de kortste route is', meent Nelleke. 'Plancius had ook gezegd dat je beter over de noordpool kon varen, omdat hij dacht dat het daar niet zo heel erg koud zou zijn en omdat het voedsel niet zou bederven.' Nu de route bekend is, kunnen we vertrekken.

Hete hoofden, koude harten

Onderweg maken we allerlei avonturen mee. Bijvoorbeeld de ruzie tussen Willem Barentsz en de schipper van het andere

nog eens ijs. Wat een enorme ijsschotsen! De mannen horen het krakende geluid van het ijs tegen het schip. Het schip komt door het ijs zelfs helemaal scheef te hangen. Het wordt steeds spannender. Hoe gaat dit aflopen?

Wat zouden de gevaren zijn als we op het schip blijven?, leg ik de kinderen voor. Johan steekt zijn vinger op: 'Het schip kan dan omvallen en de mensen zullen dan sterven.' 'Maar we moeten iets doen. Het is zo koud dat, als we op het schip blijven, we allemaal zullen bevriezen!' Door deze opmerking raken de kinderen ervan doordrongen dat op het schip blijven geen optie is. Uiteindelijk

besluiten we om – ondanks gevaar van ijsberen – op het land een huis te bouwen. 'Waarvan zullen we het huis maken?', vraag ik. 'Van sneeuw en ijs', antwoordt Esther. Gert-Jan denkt dat we het hout van het schip moeten gebruiken. 'Dat is jammer van het mooie schip', vindt Annemarie. Ik vertel de kinderen dat er in de buurt gelukkig veel hout te vinden is. Dat kunnen we nu goed gebruiken.

En we willen het

schip ook nog graag gebruiken voor de terugreis!

Wonen in een 'paleis'

Een huis bouwen op het land is een heel karwei! Wat moet er allemaal in het huis komen? 'De mannen moeten erin', lacht

schip, De Rijp. Wie heeft er nu gelijk? Een lastig probleem waar de kinderen niet uitkomen. We besluiten om mee te gaan met Willem Barentsz. De Rijp kiest een andere weg.

Vast in het ijs

Om het schip heen is alleen maar ijs, ijs en

Lineke. Volgens Berend moet er in ieder geval een wc in komen. Tja, hoe zouden die er in die tijd uitgezien hebben? 'Daar hadden ze een emmer voor', weet Rudolf te vertellen. Gert-Jan: 'Ze hebben ook nog een kachel nodig om het warm te houden.' En Hanneke: 'Ze moeten ook nog bedden hebben.'

'Voordat we het huis kunnen gaan bouwen moet er eerst een tekening gemaakt worden!', geef ik aan. De kinderen krijgen de opdracht een bovenaanzicht en een vooraanzicht te maken. We denken er samen over na hoe alles eruit moet komen te zien. Al snel zie ik de kinderen ingespannen met hun tekening bezig.

Het is grappig om te zien hoeveel kinderen er rekening mee houden dat er zestien mannen in het huis moeten wonen. Er wordt bijvoorbeeld een tafel met zestien stoelen er omheen getekend.

Samen gaan we nu kijken naar een aantal plaatjes van het 'Behouden huis'. 'Erg klein', vindt Els, 'maar wel gezellig.' 'Ze hebben met z'n tweeën in een bed geslapen. Dat heb ik ook zo getekend!', roept Wim enthousiast. Wat hij zegt klopt. Soms hebben ze met z'n tweeën of drieën in een bed gelegen. Dat vonden de mannen helemaal niet erg. Het was juist lekker warm.

Wachten duurt lang!

De winter en de lange, donkere poolnacht zijn voorbij. We kunnen nu niet lang meer wachten met de terugreis. Eerst moeten we echter kijken of het veilig is om terug te gaan. Wat zou de beste tijd zijn om te vertrekken? Ligt er niet teveel ijs? Zullen we niet weer vast komen te zitten? Tot overmaat van ramp wordt Willem Barentsz ernstig ziek. Uiteindelijk wordt

besloten op 14 juni 1597 te vertrekken. Maar er is nog een belangrijke vraag: hoe moeten we terug naar huis? Met ons schip kunnen we niet, omdat dit nog steeds in het ijs vastligt. 'Misschien met een vliegtuig', zegt Klazina. Ik zie een jongetje zijn wenkbrauwen fronsen: 'Vliegtuigen hadden ze nog helemaal niet!' Stefan heeft een ander idee: 'Op een ijsschots en dan met roeispanen terug roeien.' Wat een fantasie! Het leuke is dat de kinderen het zelf helemaal zien zitten. Gert-Jan zegt: 'We kunnen ook kleinere bootjes maken.'

'Waar moeten we aan denken voor onderweg?', vervolg ik. 'Misschien komt er wel heel slecht weer, bijvoorbeeld storm', bedenkt Debora. 'Er moet eten en drinken mee', zegt Dorien. Kees-Jan vindt dat we ook zeker onze wapens niet moeten vergeten.

Zullen we de terugreis overleven? Rienke denkt van wel, 'want de heenreis hebben we ook gehaald. Misschien dat sommige mannen ziek worden, maar ik denk dat we wel thuiskomen.'

De terugreis

Via het dagboek horen de kinderen hoe deze spannende reis afloopt. Onderweg wordt Willem Barentsz zo ziek dat hij sterft. Dat maakt indruk op de kinderen. Toch moeten de mannen door, zonder Willem Barentsz.

Aan het eind vraag ik: 'Vinden jullie dat de reis is mislukt?' Geurt vindt van niet, 'want ze hebben ook een eiland ontdekt en ze hebben het overleefd.' Sanne merkt heel wijs op: 'Aan de ene kant is de reis mislukt, want ze zijn niet in China geweest. Maar ik vind wel dat het een klein beetje gelukt is, want ze hebben een heel eind gevaren en veel dingen ontdekt.'

'De reis is een klein
beetje gelukt, want ze
hebben een heel eind
gevaren en veel dingen
ontdekt'

Einde